

лiзiнгаваыя кампанiі, якія з'яўляюцца даччынымі буйных замежных арганiзацый, маюць доступ да больш танных крэдытных рэсурсаў, чым лiзiнгаваыя кампанiі, якія абслугоўваюцца ў беларускіх банках. У сваю чаргу гэта перашкаджае развіццю дадзеных лiзiнгавых кампанiй i прыводзiць да манаполiі лiзiнгавых кампанiі з замежным капiталам [3].

Яшчэ адным стрымліваючым фактарам з'яўляецца адсутнасць для фізічных асоб якіх-небудзь стымулюючых ільгот у частцы падаткаабкладання. Пры гэтым юрыдычныя асобы, набываючы маёмасць у лiзiнг, атрымліваюць права вызваліць ад абкладання падаткам на прыбытак частку сваіх даходаў, роўную суме выплачаных лiзiнгавых плацяжоў.

Прадстаўнікі малага бізнэсу сярод галоўных праблем, з якімі яны сутыкаюцца пры атрыманні пазыковых рэсурсаў, называюць празмерную бюракратызацыю працэсу. Паводле дадзеных шматлікіх маркетынговых даследаванняў, менавіта хуткасць атрымання грошай, а таксама аператыўнасць адказу фінансавых структур на запыт аб прадастаўленні крэдыту, - з'яўляюцца ключавымі фактарамі пры выбары крэдытнага прадукту. Але пры гэтым, як ні дзіўна, лiзiнгаваыя здзелкі ў якасці альтэрнатывы крэдытах разглядаюцца бізнесам далёка не ў першую чаргу. Хоць у выпадках, калі ў якасці прадмета лiзiнгу выступаюць транспартныя сродкі, спецтэхніка або стандартнае абсталяванне, то пытанне будзе вырашана лiзiнгавай кампаніяй значна хутчэй, чым банкаўскай структурай [4].

Немалаважнай перашкодай для развіцця лiзiнгу з'яўляецца тое, што многае высокатэхналагічнае абсталяванне не выпускаецца прадпрыемствамі Рэспублікі Беларусь. Справіцца з гэтай цяжкасцю маглі б дапамагчы падатковыя льготы пры ўвозе высокатэхналагічнага абсталявання для лiзiнгу. У сілу нізкай інфармаванасці пра паслугу лiзiнг існуе вострая неабходнасць у стварэнні адзінага лiзiнгавага цэнтра, які мог бы прадастаўляць звесткі аб лiзiнгадаўцах і лiзiнгаатрымальніках [5, 96].

Такім чынам, лiзiнгавая дзейнасць мае шэраг цяжкасцяў для развіцця ў Рэспубліцы Беларусь: нізкая інфарматыўнасць, непразрыстасць бізнэсу, крызісныя чаканні, псіхалагічны канфлікт, бюракратызацыя і г.д. аднак, як адзначаюць у цяперашні час большасць экспертаў, лiзiнг можа стаць у Рэспубліцы Беларусь рэальнай альтэрнатывай доўгатэрміновым крэдытам, у выпадку ўнясення неабходных змяненняў у падатковае і грамадзянскае заканадаўства.

Крыніцы і літаратура

1. Шымановіч С. В., Цыбулька А. І. Беларускі рынак лiзiнгу. Агляд 2019 г. Мінск: УП «Энцыклапедыкс», 2020. 106 С.
2. Бойка А. Якая будучыню чакае беларускі лiзiнг. *Фінансы, улік, аўдыт*. 2013. № 2. С. 19–24.
3. Валютны лiзiнг: рызыкі і магчымасці. *Электронны партал ІнфаБанк*. 2016. URL: <http://infobank.by/leasingarticleview/itemid/43/default.aspx> (дата доступу: 11.09.2020).
4. Асноўныя напрамкі ўдасканалення лiзiнгавага крэдыту Рэспублікі Беларусь. *Электронны партал Эканамічны агляд*. 2016. URL: <http://www.econmotion.ru/nomecs-63-2.html> (дата доступу: 11.09.2020).
5. Шунькова Н. А. Лiзiнг у Рэспубліцы Беларусь: праблемы і напрамкі развіцця. *Нацыянальная эканоміка Рэспублікі Беларусь: праблемы і перспектывы развіцця: матэрыялы VI Міжнар. навук.-практ. канф. студэнтаў (Мінск, 17–18 красавіка 2013 г.)*. Мінск: РІВШ, 2013. С. 95–96.

Baszyński A. – dr hab., prof.
University of Adam Mickiewicz
Poznań, Poland

Crowdlearning – a revolution in teaching in a postindustrial society

Introduction. About 200 years ago, the Prussian model of education was born, based on the tripartite division of the educational system into general schools, secondary schools and universities.

This system was intended to be centralized (official control of curricula) and oppressive (compulsory education). In many countries, it has survived without major changes to this day, maintaining a hierarchical structure that clearly defines the sides of the education process: teachers and students. The aim of the system was to train human resources for the developing industrialized economy [6]. Socio-economic changes that have taken place over two centuries call into question the sense of maintaining the current model of education. The main source of income in a post-industrial society is not industrial production, which consists of the production of items, but employment in the service sector, mainly related to the production and processing of information. Changing the conservative approach in this model would require going beyond the comfort zone.

Will the virus causing the epidemic disease COVID-19 revolutionize the approach to education? The aim of this study is an attempt to characterize crowdlearning from the perspective of management sciences.

The concept of crowdlearning. Crowdsourcing is a process under which an organization outsources tasks traditionally performed by employees to an unidentified, usually very wide group of people in the form of an open call [3]. The term crowd here symbolizes the participation of people in a specific activity. This process enables everyone to participate in solving tasks that were once reserved to a narrow group of specialists. Based on the collective intelligence of the group, it allows you to quickly find solutions better than the best individual result in this group. Crowdsourcing allows you to solve problems quickly and at low cost, often remuneration is omitted at all. Thanks to these features, it has found numerous applications, including crowd translation, crowdfunding, crowd lending, free software development, and even law making. On the other hand, the most famous application of the idea of crowdsourcing is Wikipedia [2].

One use of the wisdom of the crowd is crowdlearning (or crowdsourced learning). Learning from the crowd is an educational situation in which at least two people learn something or understand a specific issue better by solving the problem in cooperation. So learning from the crowd involves “harnessing the knowledge, potential and expertise of people in order to answer questions or address immediate problems. When large numbers of (unconnected) people are performing a task, they are performing crowdlearning” [4, 1587]. Crowdlearning is based on the assumption that education is two-way in nature and that the parties of the process can change places.

Crowdlearning includes certain characteristics of collective intelligence such as working together, sharing goals, decision making, problem solving and mutual support. It is an innovative model in the field of education, based on a common space for free exchange of content and experiences from anywhere and at any time. Eventually, the aim is to expand the stock of knowledge based on participation. Thanks to social media, any contributor can be both a content recipient and a content provider. Contrary to traditional models of education, which – due to their inertia – adapt with significant delays to changes in the socio-economic environment, crowdlearning responds to learning needs in the digital age. Thanks to connectivism, it shifts the focus from traditional learning (know how, know what) to learn to think (know where, know why). It works well in unconventional situations related to sudden, revolutionary socio-economic changes. The idea of connectivism is that we learn by doing anything, every moment, wherever we are (the so-called 3W method: Whatever, Whenever, Wherever) [7].

Crowdlearning can complement traditional education in the education system. It can also successfully function independently, constituting an important source of knowledge, especially in vocational education of human resources for contemporary enterprises. Thus, crowdlearning becomes an important component of the practical mainstream of management sciences, both at the operational level (knowledge management) and at the functional level (human resource management).

Advantages and disadvantages of crowdlearning. The advantages of crowdlearning are numerous. Given the resources available on the Internet, the number of users and the diversity of interests, an asynchronous group of people from different places and backgrounds has the opportunity to teach others by developing content, building knowledge and exchanging ideas. The development of information technologies and the Internet meant that people stopped being only recipients of content,

but became its co-creators, transforming from consumers into prosumers. Crowdlearning – thanks to the interaction of equal partners – fosters the development of critical thinking. In addition, it is based on the learning-by-doing methodology, which has a significant impact on the practical nature of such education. Finally, this type of learning can be done anywhere and at any time.

Crowdlearning is not free from criticism. Among the disadvantages of crowdlearning, first of all, the lack of hierarchy and control of content as well as supervision over the co-authors who provide this content should be mentioned. It is therefore difficult to identify content with real value and distinguish it from worthless content. Access to information is not a sufficient source of knowledge and can reduce the learning process to mindless searching for information, without understanding and using it. In addition, crowdlearning is vulnerable to cyber attacks by malware and humans.

On-line education faces certain obstacles that hinder the transfer of learning from traditional channels to the virtual world. These obstacles can be divided into three groups of barriers: technical, teacher-side and learner-side.

The technical barriers include, first of all: lack of equipment or its unsatisfactory quality; unavailability (including price) of the necessary applications; lack of access to broadband Internet, or its temporarily poor quality; lack of digitized sources of knowledge (e. g. textbooks in libraries); the specificity of the field of study (e. g. access to laboratories) making it unsuitable for on-line teaching, and finally the threat of hacker attacks.

Among the barriers to on-line education lying on teacher-side (other than technical ones) the following can be indicated: the lack of teachers' activity in the field of distance learning, or their insufficient activity; the lack of skills among teachers to conduct distance learning despite being active in this field, and other factors.

The third group of barriers to remote education may be factors on the student-side (recipients of educational services). The main problem here may be the lack of willingness or motivation to learn on-line. Another issue is the so-called mind wandering or stimulus-independent thought [5, 932]. Studying at home or elsewhere outside of school favours this phenomenon. There are additional distractions. Another problem is the phenomenon known as the illusion of knowledge. Self-search for knowledge on the Internet makes learners think that they know more than they actually do. Finally, there is the problem of the time-consuming nature of on-line education. On the one hand, the time of searching for information should be added to the learning time. On the other hand, the burden of performing many tasks is shifted from the lecturer to the students, which is felt as a greater number of tasks to be done.

Conclusions. The situation experienced by the world as a result of the virus that causes the COVID-19 disease has had a significant impact on the socio-economic life. This phenomenon can be called “the black swan” [8, 3]. One of the key changes was the transfer of education from school or university to the Internet. So far, the Internet has played a complementary role in the education process, constituting a kind of complement to education in the school system, either during it or after completing formal education. The future will show whether this will become “the new normal” [1, 12]. Meanwhile, the issue of distance learning has become a major research problem that will be frequently studied by scientists from various fields of science. Google challenges universities and introduces Google Career Certificates.

Sources and literature

1. El-Erian M. A. Navigating the New Normal in Industrial Countries. *Per Jacobsson Foundation Lecture, IMF*. 2010.
2. Harvard Business School Digital Initiative, Wikipedia, the Father of Crowdsourcing. URL: <https://digital.hbs.edu/platform-digit/submission/wikipedia-the-father-of-crowdsourcing> (access: 20.04.2020).
3. Howe J. The Rise of Crowdsourcing. *Wired*. 2006. No. 6. P. 1–4. URL: <http://www.wired.com/wired/archive/14.06/crowds.html> (access: 19.04.2020).
4. Kalisz D. E. Crowd Learning – Innovative Harnessing the Knowledge and Potential of People. *Crowdsourcing: Concepts, Methodologies, Tools, and Applications, Information Resources Management Association*. Hershey: IGI Global, 2019. P. 1587–1605.

5. Killingsworth M. A., Gilbert D. T. A Wandering Mind Is an Unhappy Mind. *Science*. 2010. Vol. 330. No. 6006. P. 932.
6. Salmonowicz S. Prusy. Dzieje państwa i społeczeństwa. Warszawa: Książka i Wiedza, 2004.
7. Sawiński J. P. Konektywizm, czyli rewolucja w uczeniu się? 2010. URL: <https://www.edunews.pl/badania-i-debaty/badania/1077> (access: 25 03 2020).
8. Taleb N. N. The Black Swan. The Impact of the Highly Improbable. New York: Radom Haus, 2007.

Бєлова С. – студентка
Миколаївський національний
аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

Стратегічне управління в сучасних умовах господарювання

Під впливом подій економічного життя України в сучасних умовах сформувалася потреба в здійсненні такого управління підприємствами, яке забезпечувало б їх ефективну адаптацію до швидко змінного навколишнього середовища. В силу високого ступеня нестабільності середовища процес управління, заснований на прогнозі майбутнього шляхом екстраполяції історично сформованих тенденцій, поступається пріоритетного стратегічного управління, основною функцією якого є стратегічне планування – визначення системи дій і рішень, що забезпечують досягнення цілей підприємства.

Надзвичайно швидкі зміни умов функціонування вітчизняних підприємств, пов'язані з розвитком ринкових відносин і посиленням впливу зовнішнього середовища, визначають важливість розвитку стратегічного управління. Цей вид діяльності формує економічну політику підприємств, яка обумовлена все більшою непередбачуваністю майбутніх подій і наслідків реалізованих планових заходів. Ефективність реалізації прийнятих планів зумовлюють система моніторингу і аналіз факторів зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства, якість інноваційних розробок і ресурсне забезпечення програм і проектів, які є інформаційною основою для встановлення та коригування стратегічних цілей, шляхів і методів їх досягнення. У більшості випадків прийняття управлінських рішень з цих питань на підприємствах залишається інтуїтивним і недостатньо обґрунтованим. Тому проблема розвитку методології стратегічного управління з урахуванням специфіки функціонування сучасних підприємств є актуальною.

Проблемам стратегічного управління в діяльності підприємств присвячені роботи багатьох зарубіжних вчених: У. Кінга і Д. Кліланда (Стратегічне планування і господарська політика), М. Портера (Конкурентна стратегія: Методика аналізу галузей і конкурентів), Д. Пірса (Стратегічний менеджмент), А. Стрікланд і А. Томпсона (Стратегічний менеджмент: концепції й ситуації для аналізу).

Разом з тим теоретико-методологічні та практичні проблеми впровадження стратегічного управління на підприємствах залишаються недостатньо висвітленими. Особливо мало приділено уваги специфіці прийняття стратегічних управлінських рішень в окремих функціональних напрямках діяльності підприємств сільськогосподарського комплексу, дослідженню галузевих факторів і особливостей функціонування окремих сфер діяльності в рамках стратегічного управління. Більшість наукових розробок в цьому напрямі діяльності не враховує специфічних умов функціонування вітчизняних підприємств.

Але у вітчизняній практиці застосування стратегічного підходу до управління підприємством поки залишається обмеженим. Головними причинами такого стану є [2, 38]:

- недостатня дослідженість методологічних проблем в сфері стратегічного управління;
- не систематизований належним чином порядок прийняття і реалізації стратегічних рішень;
- бракує налагоджених і перевічених інструментів розробки і реалізації стратегії;